

PLA DOCENT

Curs: 3r
Especialitat: Pedagogia de la Dansa
Matèria: Psicopedagogia de la dansa
Codi de l'assignatura: 420018
Títol de l'assignatura: Psicopedagogia de la dansa
Subtítol:
Tipus d'assignatura: Obligatòria d'especialitat
Adscripció de l'assignatura: Departament de Pedagogia
Crèdits ECTS de l'assignatura: 3 ECTS
Hores totals de l'assignatura: 75 h Hores presencialitat 45h (60%) – hores no presencialitat 30h (40%)
Impartició: A determinar segons horari
Professors/es: A determinar segons POA
Descriptor: Processos psicològics bàsics en l'ensenyament-aprenentatge de la Dansa. Desenvolupament dels conceptes essencials i les aplicacions pràctiques en l'enriquiment del creixement personal i artístic de l'alumne/a de Dansa.
Requisits: Psicologia del desenvolupament
Observacions:

COMPETÈNCIES QUE ES TREBALLARAN A L'ASSIGNATURA:

Competències transversals:

- CT2 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.
- CT11 Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional basada en l'apreciació i sensibilitat estètica, mediambiental i cap a la diversitat.
- CT12 Adaptar-se, en condicions de competitivitat als canvis culturals, socials i artístics i als avenços que es produeixen en l'àmbit professional i seleccionar els camins adequats de formació continuada.

Competències genèriques:

- CG1 Estar capacitats per a comprendre, crear, interpretar, i ensenyar la dansa amb el nivell tècnic, estilístic e interpretatiu requerit.
- CG2 Tenir un coneixement ampli de les tècniques i els llenguatges de la dansa, del moviment i de les disciplines corporals, així com el repertori des del punt de vista tècnic, estilístic i interpretatiu.
- CG4 Desenvolupar la capacitat per a analitzar, avaluar i entendre les característiques específiques de cada individu, aplicant tot allò en el desenvolupament i acompliment professional.
- CG5 Tenir capacitat per a conduir a persones, en el seu procés creatiu, formatiu i/o interpretatiu disposant dels coneixements, recursos i experiències necessàries.

Competències específiques:

- CEP1 Saber comunicar i transmetre coneixements, vinculats a la dansa, als alumnes i participants en les activitats o projectes formatius, conduint, orientant i promovent l'aprenentatge autònom.
- CEP5 Conèixer, comprendre i aplicar els principis psicopedagògics generals, aprofundint en metodologies i didàctiques específiques de la dansa, considerant els diferents contextos en els que es pugui ocupar la funció docent.
- CEP6 Conèixer els processos psicològics bàsics que intervenen en les diferents etapes del desenvolupament evolutiu i en l'ensenyament de la dansa.
- CEP7 Conèixer i saber aplicar tècniques d'improvisació i composició que li ajudin en la seva labor pedagògica i en la realització de recreacions i adaptacions coreogràfiques o noves creacions i en projectes de distinta índole.
- CEP12 Saber dissenyar, organitzar, planificar i avaluar processos i projectes formatius, educatius, comunitaris i relacionats amb la salut en els diversos nivells, àmbits i col·lectius.
- CEP13 Desenvolupar la capacitat per a elaborar, seleccionar, utilitzar i avaluar materials i recursos didàctics, en funció del context (social, educatiu, terapèutic, històric, tecnològic) en el qual ocupi la seva labor.

- CEP17 Adquirir coneixements i habilitats per a realçar la dimensió artística i social de la dansa com a instrument clau en la integració de persones i col·lectius específics en la comunitat.
- CEP18 Saber reflexionar sobre la pròpia praxis per a innovar i millorar la labor docent i educadora, integrant els conceptes teòrics i la repercussió d'aquests sobre la pràctica professional. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu.

Altres competències de l'assignatura:

- Comprendre i identificar els processos psicològics que intervenen en la pràctica de la Dansa per tal d'ajustar els coneixements adquirits en l'assignatura al desenvolupament dels processos dels discents de dansa en qualsevol dels seus àmbits d'aplicació, atenent a les seves característiques individuals.
- Establir les relacions necessàries entre els processos que intervenen en l'ensenyament-aprenentatge de la Dansa en funció del context, nivell d'exigència, tècnica de moviment i context d'aplicació.
- Comprendre la psicologia positiva com a mecanisme de potenciació tant de la salut i benestar del docent i discent de dansa, com de la pràctica de la Dansa segons les seves pròpies característiques.
- Analitzar i comprendre tots aquells factors psicològics que intervenen en la interpretació artística de la Dansa atenent al context concret d'aplicació.
- Observar i reconèixer els processos i factors psicològics que intervenen en el tractament i la rehabilitació de les lesions.
- Adquirir coneixements bàsics que permetin a l'alumnat relacionar els coneixements teòrics de psicopedagogia amb la pràctica i ensenyament de la dansa.
- Saber aplicar els continguts psicopedagògics apresos en les tasques encomanades de caràcter pràctic per tal de reflexionar i assimilar-los correctament; i per tal que li ajudin en la seva labor pedagògica.
- Entendre i dirigir el concepte de l'autoimatge corporal en l'ensenyament-aprenentatge de la Dansa atenent els possibles trastorns.

RESULTATS DE L'APRENTATGE:

Coneixements:

- C1 Concepte general de Psicopedagogia.
- C2 Conceptes bàsics de neurodidàctica
- C3 Integració de la Psicologia Positiva com a mecanisme de potenciació del docent i discent de Dansa.
- C4 Coneixement de les variables i factors que intervenen en la interpretació artística de la Dansa.
- C5 Reconeixement dels factors que alteren o modifiquen la interpretació i la pràctica de la dansa en qualsevol dels seus contextos d'aplicació.

Habilitats, procediments o destreses:

- H1 Observar i cercar els processos desenvolupats en l'ensenyament-aprenentatge de la Dansa.
- H2 Cercar i potenciar el tractament de les emocions en la interpretació artística de la Dansa.
- H3 Modelar els exercicis pràctics en funció de la resposta dels discents de dansa i en funció tant de les característiques d'aplicació com de les característiques individuals.
- H4 Utilització adequada del mirall en el treball de l'autoimatge corporal.
- H5 Conducció adequada dels discents de dansa en els processos de lesions.
- H6 Avaluar la pròpia intervenció en la millora de la pràctica de la dansa.

Actituds:

- A1 Actitud de respecte vers els companys i els professors.
- A2 Esforç en la superació de dificultats.
- A3 Acceptació i respecte vers la diversitat de propostes i d'opinions.
- A4 Participació activa a les sessions de classe.
- A5 Participació activa en les tasques encomanades.
- A6 Demostració i interès i curiositat pel coneixement de la matèria.
- A7 Interès en la recerca de propostes de millora de la pròpia acció docent.
- A8 Actitud crítica en el treball propi i dels altres com a eina de desenvolupament personal.
- A9 Actitud de respecte de l'entorn de treball, instal·lacions, material, equipaments.

CONTINGUTS FORMATIUS (TEMARI):

Blocs de contingut:

Principis bàsics de Psicopedagogia de la Dansa des de la mirada de la Neurociència:

- Com aprenem les persones
- Neuromites aplicats a l'aula
- L'autoconsciència en l'aprenentatge
- La imitació en l'aprenentatge de la dansa
- Les emocions i l'aprenentatge significatiu
- La creativitat
- L'ambient social relacionat amb l'aprenentatge
- Aliats i enemics en l'aprenentatge

Introducció als processos psicològics bàsics en l'ensenyament-aprenentatge de la Dansa:

- Sensació i Percepció
- La propiocepció en l'ensenyament-aprenentatge de la Dansa
- L'atenció a l'aula: De la curiositat al coneixement
- Les funcions executives en l'aprenentatge de la dansa
- La motivació en el context de la dansa
- Programa d'Intervenció Pràctica per fomentar el clima que implica a la tasca en l'àmbit de la dansa
- Ansietat i estratègies d'afrontament en el context de la dansa

Acompanyament emocional:

- Món afectiu
- Emocions bàsiques
- Estructura i dinàmica emocional, la mirada integral cap a l'alumne
- Aprenentatge emocional distorsionat
- Mecanismes de defensa i maduresa emocional
- Eines per a l'acompanyament emocional a l'aula de dansa
- Dansa i benestar
- Dansa aplicada

Personalitat i processos de grup pel seu acompanyament a l'entorn de la dansa:

- Competències del/a Pedagóg/a de la Dansa
- Personalitat, apropament des de l'Anàlisi Transaccional
- Rols del docent
- El conflicte en la convivència grupal
- Gestió i acompanyament del conflicte

La imatge corporal:

- Concepte d'imatge corporal i autoestima
- Detecció d'imatge corporal negativa
- Trastorns de la imatge
- El mirall a l'aula de dansa
- Pressió estètica i com l'acompanyem des de l'aula de dansa

METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA:

La metodologia d'ensenyament aprenentatge s'agrupa en dues modalitats a través de les quals es treballen les competències de la matèria:

Treball presencial a l'aula. Sessions teòrico-pràctiques amb tot el grup classe. De caràcter bàsicament pràctic amb fonamentació teòrica per poder aplicar els coneixements adquirits a diferents situacions de la vida professional. Es desenvolupen activitats a partir de lectures i estudi de documents, visionat de vídeos, debats i dinàmiques de grup. (45 hores lectives presencials, 60%)

Treball autònom de l'estudiant. Estudi i treball autònom individual i en grup: Lectura de la bibliografia bàsica i específica, preparació dels debats, exposicions i elaboració dels treballs. Recull i reflexió d'experiències professionals relacionades amb els continguts de classe (30 hores de treball autònom de l'alumne, 40%)

AVALUACIÓ (CRITERIS, ESTRATÈGIES O ACTIVITATS I PONDERACIÓ):

L'avaluació serà el resultat de:

- Assistència i participació a classe: 20%
- Treball d'exposició (presentació performance a l'aula): 30%
- Carpeta personal (treball escrit): 50%

Avaluació única:

La modalitat d'avaluació única es podrà establir en casos excepcionals que, un cop feta la matrícula, justifiquin documentalment una causa imprevista i sobrevinguda de força major que impedeixi l'assistència regular a l'assignatura i en casos de canvi o solapament horari provocats per l'escola amb posterioritat al període de matriculació. Es pot consultar el detall d'aquesta modalitat a la Guia de l'estudiant del CSD.

Assistència:

L'assistència mínima per aprovar l'assignatura és del 70-80% segons el criteri del docent. Només es consideraran faltes justificades les absències per activitats acadèmiques aprovades per l'escola. Es poden consultar més detalls sobre l'assistència a la Guia de l'estudiant del CSD.

BIBLIOGRAFIA, FONTS I RECURSOS DE DOCUMENTACIÓ:

Àvila, R. (2016). *Impulsos. Emoció i qualitat de moviment en l'interpret escènica*. Barcelona, España: Diputació de Barcelona, Institut del Teatre

Barnet-López, S., Arbonés-García, M., Pérez-Testor, S., Guerra-Balic M.(2017). Construcción Del registro de observación para el análisis del movimiento fundamentado en la teoría de Laban. Pensar en movimiento. *Revista de Ciencias del Ejercicio y La Salud*, 15, (2), 1-21

Barnet, S., Pérez-Testor, S., Guerra, M.(2016). La danza y su repercusión emocional en personas con discapacidad intel·lectual. En J. Segura. (Ed.), *Psicología aplicada al deporte adaptado*, (pp.195-205). Barcelona, España: UOC

Bisquerra, R. (2009). *Psicopedagogía de las emociones*. Madrid: Síntesis.

Bonnardel, N., Lubart, T., Marmèche, E. (2006). Arte y cognición. *Mente y cerebro* 18, 46-49

Bosch, L. (2016). *La Ràbia*. Barcelona, España: Ara llibres

Bucay, J. (2004). *Escolta'm. Els contes que em van ensenyar a viure*. Barcelona, España: La Magrana.

Bueno, D. (2016). *Cerebroflexia. El arte de construir el cerebro*. Barcelona: Plataforma

Bueno, D. (2017). *Neurociencia para educadores*. Barcelona: Octaedro

Capdevila, LL. (2005). *Actividad física y estilo de vida saludable*. Girona, España: Documenta Universitària

Cardús, S. (2000). *El desconcert de l'educació*. Barcelona, España: La Campana

Castellanos, N. (2022). *Neurociencia del cuerpo*. Kairós

Damasio, A. (2007). *El error de Descartes*. (3a ed.).Barcelona, España: Drakontos.

Davis, F. (2004). *La comunicación no verbal* (7a. reimpressió). Madrid, España: Alianza.

Escur, N. (2012, 20 de Febrer). Dansa contra l'anorèxia. *La Vanguardia*, Tendències, pp. 24-25.

Espriu, R.M. (2005). *El niño y la creatividad*. Sevilla: Eduforma

Fernandez-Abascal, E.G. (2009). *Emociones positivas*. Madrid:Pirámide.

Fortuño, J. y Segura, J. (2021). Envejecimiento, actividad física y desarrollo emocional. UOC

- Fux, M. (1985). *Primer encuentro con la danzaterapia*. Buenos Aires: Paidós.
- Gardner, H. (1999). *Arte, mente y cerebro. Una aproximación cognitiva a la realidad*. Barcelona: Paidós.
- Gardner, H. (1995). *Mentes creativas. Una anatomía de la creatividad*. Barcelona: Paidós.
- Guillen, J.C. (2017). *Neuroeducación en el aula: De la teoría a la Práctica*. United States: Create Space
- Jauset, J.J. (2017). *¿La música distrae?*. Barcelona, España: Círculo Rojo
- Jauset, J.J. (2017). *Cerebro y música, una pareja saludable*. Barcelona, España: Círculo Rojo
- López, J.F. (2000). Las habilidades del educador deportivo. En: Maiztegui, C. Y Pereda, V. (coord.). *Ocio y Deporte Escolar. Documentos de Estudios de Ocio. Universidad de Deusto 12*, 91-110.
- López de la Llave, A., Pérez, M.C. (2005). *Psicología para intérpretes artísticos*. Madrid: Sin Límites.
- Martín, M., Pérez, S., Guerra, M. (2009). La danza y la expresión corporal en el desarrollo emocional de la adolescencia saharai: estudio piloto. En *Libro de resúmenes II Congreso Internacional de Inteligencia Emocional*, 147
- Molina-Rueda, F., Pérez-de la Cruz, S. (2009). Reflexiones sobre Fisioterapia: aprendizaje motor, ¿cómo aprenden nuestros pacientes? *Cueest. Fisioter.* 39 (3): 211-218
- Montero, B. (2006). *Proprioception as an Aesthetic Sense. Journal of Aesthetic s and Art Criticism*, 64, 31-242
- Morgado, I. (2015). *La fábrica de las ilusiones*. Barcelona, España: Ariel
- Morris, D. (2002). *El mono desnudo*. Barcelona: Plaza & Janés
- Panhofer, H. et al. (2005). *El cuerpo en psicoterapia*. Barcelona: Gedisa.
- Pérez-Testor, S; Griñó Roca, A. (2017). Vivir las emociones a través de la danza creativa. *Eufonia. Didáctica de la Música*, 30-35.
- Pérez-Testor, S. (2016). Danza creativa para personas con Alzheimer: una experiencia educativa. En *La Investigación en España 2016* (pp.307-318). Valencia, España: Mahali
- Pérez-Testor, S. (2015). Improvisación corporal. Del movimiento espontáneo individual al movimiento coreográfico con estudiantes universitarios. En J.L. Chinchilla y A.M. Díaz. (Ed.), *Danza, educación e investigación. Pasado y presente*. (pp.187-193). Málaga, España: Aljibe
- Pérez-Testor, S; Griñó Roca, A. (2015). Danza creativa: el rol del material y la imaginación. *Ausart Journal of Research in Art*, 166-173
- Pérez, S., Griñó, A. (2015). Danza creativa: el rol del material y la imaginación. *Ausart Journal Research in Art*, 166-173
- Pérez, S. (2015). Improvisación corporal del movimiento espontáneo individual al movimiento coreográfico con grupos de estudiantes universitarios. En Chinchilla, J.L., y Díaz, A.M., *Danza, educación, e investigación*, (183-189). Málaga: Aljibe
- Pérez, S. (2009). La danza educativa. En *Llibre de ponències 4a Escola d'Estiu de música*, 14-15. Barcelona: Dinsic.
- Pérez, S., Sanahuja-Maymó, M., Guerra, M., Martínez, E., Massó, N., Costa, LL. (2009). Impact of a creative danza class on intellectual and affective development in Down Syndrome adolescents. En *Abstracts IADMS 19th Annual meeting, The Hage*. 129-130.
- Pérez, S., Griñó, A. (2010). Imaginar que bailamos nos permite bailar mejor. *Por la Danza*, 77- 79.
- Pérez, S. (2008). Escuela de arte en el Monte Veritá. *Danza en escena*, 21, 32-33.
- Pérez, S., Guerra, B., Massó, N. (2007). El dibuix de la figura humana com a llenguatge expressiu. *Aloma*, 21, 223-230.
- Pérez Testor, S., i Pérez Testor, C. (2000). *El impacto de una clase de iniciación a la danza en la estructura del esquema corporal: proyecto D.E.C.* (Actes de les I Jornades de Danza e Investigación). Murcia: Universidad de Murcia.
- Pintanel, M., Capdevila, L.I., Niñerola, J. (2006). *Psicología de la Actividad Física y Salud*. Girona: Documenta Universitaria.
- Pintanel, M. (2005). *Técnicas de Relajación Creativa y Emocional*. Madrid: Thomson.
- Punset, E. (2006). *El alma está en el cerebro*. Madrid: Aguilar
- Riart, J. (2002). *La relaxació. Autogestió de l'estrès*. Barcelona: EUB.
- Rizzolatti, G. Sinigaglia, C. (2006). *Las neuronas espejo*. Paidós: Barcelona
- Rojas, M. (2018). *Cómo hacer que te pasen cosas buenas*. Planeta
- Rojas, M. (2021). *Encuentra tu persona vitamina*. Espasa.

- Sanahuja, M. (2009). Alguns aspectes psicològics en els professionals de la Dansa. *Estudis Escènics, Quadern de Dansa*, 36, 240-255.
- Sanahuja, M. (2012). Aspectos psicológicos de las lesiones de los bailarines. Factores asociados. En: Massó, N. *El cuerpo en la danza*. Barcelona: Paidotribo.
- Sacks, O. (2009). *Musicofilia. Històries de la música i del cervell*. La Magrana: Barcelona
- Segura, J. y Fernández-Puig, V. (2022). *Psicoterapias Humanistas. Una mirada actual*. UOC
- Schmidt, H.P. (1957). *Anna Pavlova, La bailarina del zar*. Barcelona: AHR
- Seznec, J.C. (2002). Vaslav Nijinski: de la danse à la schizophrénie, parcours à travers l'histoire de l'art et de la psychiatrie. *Annales Médico-Psychologiques*, 160, 158-165
- Taylor, J.; Taylor, C. (1995) *Psychology of dance*. USA: Human Kinetics.
- Toro, J., Guerrero, M., Sentís, J., Castro., Puértolas, C. (2009). Trastorns alimentaris en estudiants de ballet: problemes i factors de risc. *Estudis Escènics, Quadern de dansa* 36, 200- 219
- Weinberg, R.S., Gould, D. (2010). *Fundamentos de psicología del deporte y el ejercicio físico*. (4a edición). Barcelona, España: Ariel Psicología.
- Wengrower, H., Chaiklin, S. (2008). *La vida es danza*. Barcelona: Gedisa.
- Wilmerding, M.V., Krasnow, D.H. (2018). *La danza. Entrenamiento total del bailarín*. Barcelona: Paidotribo